

MRF 2021.129

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 18. marts 2021 (j.nr. 18/05058)

Påbud efter jordforureningslovens § 40 om undersøgelse af olieforurening ophævet, da lastbilens ejer ikke var rette påbudsadressat, fordi forureningen var opstået pga. hærværk, hvorfor lastbilens ejer ikke senere ville kunne mødes med et oprensningsspåbud, jf. jordforureningslovens § 41, stk. 2, 2. pkt.

Slagelse Kommune meddelte den 1. marts 2018 påbud efter jordforureningslovens § 40, stk. 1, om undersøgelse af en forurening på en parkeringsplads. Forureningen hidrørte fra et diesel- og hydraulikspild fra en lastbil tilhørende en virksomhed, der drev autoophug og handel med metalkrot på naboejendommen. Påbuddet var meddelt til virksomheden efter jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 1. Forurening var sket i forbindelse med et tyveri fra tankene på lastbilen, hvor der var boret hul i lastbilens dieselolietank og tank til hydraulikolie. Dieselolietanken var opmålt til ca. 400 liter og hydraulikolietanken til ca. 200 liter, og dieselolietanken var tanket umiddelbart inden tyveriet. Begge tanke var efter tyveriet stort set tomme for produkt. Det fremgik af sagens oplysninger, at politiet havde pågrebet en formodet gerningsmand på stedet. Det blev endvidere under sagens behandling oplyst, at en af to mistænkte for hærværk på og forsøg på tyveri fra klagers lastbil var blevet meddelt tiltalefrafald, da vedkommende var blevet dømt i en anden straffesag, men at politiet fortsat anså den pågældende som skyldig. Afgørelsen blev påklaget af virksomheden, der anførte, at virksomheden ikke kunne anses for forurener, og at der forelå en

situation omfattet af jordforureningslovens § 41, stk. 2, idet forureningen var opstået på grund af hærværk. Miljø- og Fødevarerklagenævnet (formanden) fandt, at virksomheden var forurener i henhold til jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 1, idet virksomheden i erhvervsmæssigt øjemed havde anvendt lastbilen, hvorfra forureningen hidrørte. Nævnet bemærkede imidlertid, at det ville være i strid med proportionalitetsprincippet at meddele undersøgelsespåbud i tilfælde, hvor det på forhånd kunne udelukkes, at der senere ville kunne meddeles et oprensningsspåbud efter jordforureningslovens § 41. Nævnet fandt, at der ikke kunne meddeles oprensningsspåbud i den konkrete sag, da forureningen var opstået på grund af hærværk, jf. § 41, stk. 2, 2. pkt. Nævnet bemærkede herved, at der ved fortolkningen af begrebet hærværk måtte tages udgangspunkt i den strafferetlige forståelse, og at anklagemyndigheden i sagen havde henført forholdet under straffelovens § 291, stk. 1, om hærværk. Da virksomheden ikke ville kunne mødes med et oprensningsspåbud, kunne virksomheden ikke anses som rette adressat for undersøgelsespåbuddet. Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophævede herefter undersøgelsespåbuddet.

Kommentar: Det fremgår udtrykkeligt af jordforureningslovens § 41, stk. 2, 2. punktum, der kom ind under Folketingets behandling af lovforslaget, at der ikke kan meddeles påbud ved forurening, som skyldes hærværk, medmindre dette tilskrives forurenerens uforsvarlige adfærd. Begrebet hærværk omfatter efter strafferetten forsætlig ødelæggelse af ting, der ikke tilhører hærværksmanden. Afgørelsen er derfor helt i overensstemmelse med jordforureningsloven og må anses for en underkendelse af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 15. december 2014 (trykt i MAD 2014.506), hvor nævnet antog, at undtagelsen for hærværk i § 41, stk. 2, ikke gælder, hvis der samtidigt begås tyveri. Der er derimod forkert, når klagenævnet begrunder dette med, at anklagemyndigheden havde rejst tiltale for hærværk. Uanset om der er rejst tiltale for hærværk, kan påbud ikke meddeles, hvis forureningen – efter myndighedens præjudicielle stillingtagen – må antages at skyldes hærværk, der ikke kan bebrejdes forureneren.

Ophævelse af påbud om at undersøge en jordforurening i Slagelse Kommune

18/05058

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter jordforureningslovens §§ 40 og 41, jf. § 77, stk. 1, nr. 1.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Slagelse Kommunes påbud af 1. marts 2018 om at undersøge jordforureningen på [A1], 4200 Slagelse, matr.nr. [F1], Landsgrav, Slagelse Jorder.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 12 måneder, jf. jordforureningslovens § 87, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 28. marts 2018 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af adressaten for påbuddet, der er repræsenteret ved advokat.

Klager har anført, at påbud ikke kan udstedes til klager, da selskabet ikke kan anses for forurenere, og at der foreligger en situation omfattet af § 41, stk. 2, idet forureningen er opstået på grund af hærværk.

2. Sagens oplysninger

2.1 Den påklagede afgørelse

Slagelse Kommune har den 1. marts 2018 meddelt klager et påbud efter jordforureningslovens § 40, stk. 1, og § 41, stk. 3, nr. 1, om at undersøge forureningen på parkeringspladsen på [A1], 4200 Slagelse, hidrørende fra diesel- og hydraulikspildet fra klagers lastbil.

2.2 Sagens forhistorie

Det fremgår af sagen, at Dansk Miljørådgivning A/S den 23. december 2017 blev rekvireret af Slagelse Brand & Redning til et spild af diesel- og hydraulikolie fra en lastbil ejet af klager på ejendommen [A1], 4200 Slagelse. Ejendommen, hvor spildet skete, har klager lejet af en tredjepart. Ejendommen ligger ved siden af [A2], hvor klager driver virksomhed i form af autoophug samt handel med metalskrot og hermed tilknyttet virksomhed.

Af det udfærdigede miljøvagtnotat af 2. januar 2018 fremgår bl.a., at spildet er sket ved, at der er boret hul i lastbilens dieselolietank samt tank til hydraulikolie. Herudover fremgår det, at dieselolietanken er opmålt til ca. 400 liter og hydraulikolietanken ca. 200 liter, at begge tanke stort set er tomme for produkt, og at dieselolietanken er tanket umiddelbart inden tyveriet.

Det fremgår desuden, at spildet er sket i forbindelse med et tyveri fra tankene på lastbilen, og at politiet har pågrebet en formodet gerningsmand på stedet.

2.3 Nye oplysninger under sagens behandling

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi har ved brev af 10. oktober 2018 meddelt klager, at en af to mistænkte for hærværk på og forsøg på tyveri fra klagers lastbil er meddelt tiltalefrafald.

Det fremgår af brevet, at de to personer i forening er mistænkt for at have stukket hul i diesel- og hydrauliktanken på klagers lastbil *"for at stjæle hydraulikolie og dieselolie, hvilket imidlertid mislykkedes, idet [de pågældende personer] blev opdaget og undløb fra stedet, hvilket medførte, at der spildtes hydraulikolie og dieselolie ud på vejen til en p.t. ukendt værdi"*.

Det fremgår videre af brevet, at tiltalefrafaldet betyder, at politiet anser den mistænkte for skyldig, men at der ikke bliver nogen straffesag, idet den mistænkte efterfølgende er dømt i en anden straffesag, og fordi det er anklagemyndighedens vurdering, at han ikke ville være idømt en strengere straf, selv hvis dette forhold havde været taget med i dommen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har på baggrund af de nye oplysninger i sagen den 22. december 2020 foretaget høring af Slagelse Kommune. Slagelse Kommune har oplyst, at påbuddet fastholdes.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle spørgsmålet om, hvorvidt klager er rette påbudsadressat.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Det følger af jordforureningslovens § 40, stk. 1, jf. § 39, at miljømyndigheden kan påbyde en forurener, jf. § 41, stk. 3, at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger vedrørende en eventuel forurening.

Det fremgår af jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 1, at som forurener anses den, der i erhvervsmæssigt eller offentligt øjemed driver eller drev den virksomhed eller anvender eller anvendte det anlæg, hvorfra forureningen hidrører. Forureningen, eller en del heraf, skal være sket i den pågældende driftsperiode.

Bestemmelsen i § 41, stk. 3, nr. 1, fastsætter et ubetinget forureneransvar, og forureneransvaret efter bestemmelsen er derfor ikke afhængig af, om forureneren har handlet uforsvarligt.[4]

For så vidt angår forureneransvaret efter jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 1, fremgår blandt andet følgende af forarbejderne til jordforureningsloven:[5]

”Bestemmelsen i stk. 3 fastsætter, hvem der kan være adressat for et

påbud. Påbud kan meddeles til den, der driver eller ved lovens ikrafttræden den 1. januar 2000 drev den virksomhed, eller anvender eller anvendte det anlæg, hvorfra forureningen hidrører, jf. bestemmelsen i nr. 1. Bestemmelsen omfatter alene forureninger, der stammer fra fast ejendom eller anlæg, hvorfra en offentlig eller privat virksomhed har haft sine aktiviteter. Forureningen skal være forårsaget af den pågældende virksomhed. Det er ikke tilstrækkeligt, at der findes forurening på den grund, hvor virksomheden er beliggende. Der skal påvises årsagsforbindelse mellem driften af virksomheden og forureningen.

Skyldes forureningen en udledning under en virksomheds drift, kan virksomheden (driftsherren) påbydes en oprydning, hvad enten udledningen skyldes overtrædelser af vilkår, uforsvarlig adfærd hos en ansat, en dårlig installation eller et hændeligt uheld m.v. Virksomheden kan naturligvis efter almindelige erstatningsretlige regler søge regres over for den, der direkte forårsagede forureningen.

[...]

Bestemmelsen omfatter også mobile anlæg, hvad enten der er tale om egentlige driftsanlæg, for eksempel transportable asfalanlæg, spildevandsanlæg m.v. eller transportanlæg (lastbiler, tankvogne m.v.). En transportør af stoffer og produkter kan derfor mødes med påbud, hvis en forurening sker fra en tankvogn, lastbil el.lign. under transporten eller i forbindelse med levering af stoffer, produkter eller materialer, herunder eksempelvis også affald.

Det er den, der driver eller drev virksomheden, der kan mødes med påbud efter bestemmelsen. Det, at man ejer grund, bygninger eller anlæg, er således ikke i sig selv tilstrækkeligt til, at påbud kan meddeles.”

Det fremgår således af bestemmelsens forarbejder, at udtrykket "anlæg" også omfatter mobile anlæg, hvad enten der er tale om egentlige driftsanlæg, for eksempel transportable asfaltanlæg, spildevandsanlæg m.v. eller transportanlæg (lastbiler, tankvogne m.v.).

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at klager er at anse som forurener efter jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 1, idet klager i erhvervsmæssigt øjemed har anvendt det anlæg (lastbilen), hvorfra forureningen hidrører.

Det følger af jordforureningslovens § 40, stk. 2, 2. pkt., at et undersøgelsespåbud efter stk. 2 kan meddeles, uanset hvordan en mulig forurening er sket. Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, at adgangen til at meddele påbud også gælder, hvor forureningen "måtte vise sig" at være opstået på grund af hærværk.

Det følger desuden af jordforureningslovens § 41, stk. 2, 2. pkt., at der ikke kan meddeles oprensningsspåbud, hvor forureningen er opstået på grund af hærværk, som ikke skyldes forurenerens uforsvarlige adfærd.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på baggrund af sagens oplysninger, herunder Sydsjællands og Lolland-Falsters Politis brev af 10. oktober 2018 til klager, at forureningen er opstået på grund af hærværk på klagers lastbil, og at der ikke er oplysninger i sagen, som tyder på, at klager har udvist en uforsvarlig adfærd i forbindelse med parkering af lastbilen.

I denne forbindelse bemærkes, at det er Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse, at der ved fortolkningen af begrebet hærværk må tages udgangspunkt i den strafferetlige forståelse, og at anklagemyndigheden i denne sag har henført forholdet under straffelovens § 291, stk. 1, om hærværk (og straffelovens § 276, jf. § 21, om forsøg på tyveri).

Det er efter Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis i strid med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip at meddele undersøgelsespåbud i tilfælde, hvor det på forhånd kan udelukkes, at der senere vil kunne meddeles et oprensningsspåbud.[6] Dette gælder efter nævnets opfattelse også i en sag, som den foreliggende, hvor det på forhånd er klart, at forureningen er opstået på grund af hærværk, som ikke skyldes forurenerens (klagers) uforsvarlige adfærd, hvorfor der som følge af § 41, stk. 2, ikke senere vil kunne meddeles et oprensningsspåbud til klager.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder derfor, at klager ikke er rette adressat for Slagelse Kommunes afgørelse af 1. marts 2018 om påbud om undersøgelse af jordforurening, hvilket udgør en væsentlig mangel.

Nævnet har ikke med nærværende afgørelse taget stilling til, om der kan meddeles undersøgelsespåbud efter jordforureningslovens § 40 til andre end klager.

3.3 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Slagelse Kommunes afgørelse af 1. marts 2018 om påbud om undersøgelse af jordforurening.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 om forurennet jord

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Jf. lovforslag nr. 183 af 10. februar 1999 om forurennet jord - afsnit 3 i de almindelige bemærkninger og specielle bemærkninger til § 41 (FT 1998-99).

[5] Jf. lovforslag nr. 183 af 10. februar 1999 om forurennet jord i de specielle bemærkninger til § 41 (FT 1998-99).

[6] Se f.eks. NMK-11-00133, NMK-11-00004 og NMK-11-00039.

Sag:

18/05058

Dato:

18. marts 2021.

Emner:

Jordforureningslo...

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) •
Nævneshus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>).